# Biuletyn Europejski nr 10 (57)/2018*

## Spis treści


**Informacje ..... 2**

**Nowe akty prawne UE ..... 6**

**Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości UE ..... 7**

Cudzoziemcy ..... 7

Ochrona danych osobowych ..... 12

Ochrona środowiska ..... 13

Podatki .....15

Prawa podstawowe .....18

Swoboda przedsiębiorczości ..... 19

Transport ..... 21

Zamówienia publiczne ..... 22

**Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka ..... 26**


* Biuletyn opracowywany przez Wydział VII Prawa Europejskiego w Biurze Orzecznictwa NSA stanowi informację o wybranych aktach prawnych Unii Europejskiej i orzeczeniach Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz aktach prawnych Rady Europy i orzeczeniach Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, mogących mieć znaczenie dla orzecznictwa sądów administracyjnych; jest dostępny w bazie CBOIS oraz na stronie http://www.nsa.gov.pl/biuletyn-europejski.php.

## Informacje

▪ 1 października 2018 r. Centralny Sąd Śledczy z Hiszpanii zwrócił się z pytaniem do Sądu Okręgowego w Rzeszowie czy „organ sądowy wypełnia swoje zadania w pełni autonomicznie, bez podległości w ramach hierarchii służbowej, podporządkowania komukolwiek, w sposób wolny od nakazów czy wytycznych z jakiegokolwiek źródła". Sąd w Madrycie pyta też wiedzieć, czy w polskim systemie prawnym zagwarantowana jest „nieusuwalność osób, którym powierzono zadanie sądzenia". Od odpowiedzi na zadane pytanie uzależnia wydanie Polsce obywatela Hiszpanii poszukiwanego listem gończym i ENA. Pytanie hiszpańskiego sądu to skutek odpowiedzi TSUE na pytanie sądu (*High Court*) z Irlandii (chodziło o ekstradycję Polaka Artura C.). W lipcu TSUE wskazał, że to sądy krajowe jako sądy unijne mają w razie konieczności oceniać ryzyko dla rzetelnego procesu w Polsce, biorąc pod uwagę stan praworządności. Trybunał stwierdził, że decyzja o wstrzymaniu ENA może zapaść dopiero po przeprowadzeniu dwuetapowej analizy. Zgodnie z tym orzeczeniem sąd musi stwierdzić, że w wydającym nakaz państwie członkowskim istnieje rzeczywiste ryzyko nieludzkiego lub poniżającego traktowania ze względu na nieprawidłowości systemowe. Sąd w Rzeszowie odpowiedział w dniu 8 października, że każda osoba oddana pod sąd w Polsce będzie miała sprawiedliwy proces, a rozstrzygnięcie wyda niezależny sąd, kierując się wyłącznie przepisami prawa, ustaleniami faktycznymi i własnym sumieniem, przyznając jednocześnie, że „po serii nowelizacji ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych, jak i innych przepisów, Minister Sprawiedliwości, który jednocześnie jest Prokuratorem Generalnym, zyskał duży wpływ na funkcjonowanie sądów, co może rodzić wątpliwości co do pełnej niezawisłości sędziów i niezależności sądów".

▪ 3 października 2018 r. do Trybunału Sprawiedliwości UE wpłynęła skarga Komisji Europejskiej przeciwko Polsce w związku z ustawą o Sądzie Najwyższym. Podstawą prawną skargi stanowią art. 19 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej w związku z art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej. Wraz ze skargą KE wniosła o zastosowanie środków tymczasowych (tj. o tymczasową decyzję zabezpieczającą, aby do czasu wydania ostatecznego

orzeczenia niektóre przepisy ustawy o SN pozostały zawieszone) oraz trybu przyspieszonego. KE chce w swojej skardze przywrócenia w SN stanu sprzed 3 kwietnia 2018 r., czyli sprzed wejścia w życie przepisów przewidujących obniżenie wieku emerytalnego sędziów z 70 do 65 lat. Wnioskuje też, by sędziowie, którzy w świetle nowych przepisów już zostali wysłani na emerytury, zostali przywróceni do orzekania, nawet jeśli na ich miejsce wskazano już kogoś innego. Decyzję o tym, czy zastosować środki tymczasowe, podejmuje zgodnie z regulaminem wiceprezes TSUE, a decyzję o trybie przyspieszonym – prezes TSUE. Skarga do unijnego Trybunału jest oddzielnym postępowaniem od prowadzonej od 20 grudnia 2017 roku procedury z art. 7 unijnego Traktatu. Sprawie nadano sygnaturę C-522/18.

- 3 października 2018 r. Polska złożyła skargę do TSUE ws. dyrektywy o delegowaniu pracowników. Zwrócono w niej uwagę „na protekcjonistyczny charakter dyrektywy, który utrudnia realizację traktatowej zasady wolności przepływu siły roboczej i usług". Ministrowie państw członkowskich odpowiedzialni za sprawy społeczne zatwierdzili dyrektywę o pracownikach delegowanych 21 czerwca 2018 r. Przeciwko jej przyjęciu zagłosowały Polska i Węgry. Od głosu wstrzymały się Łotwa, Litwa, Chorwacja i Wielka Brytania.

- 3 października 2018 r. Sąd Najwyższy wystosował cztery kolejne pytania prejudycjalne do Trybunału Sprawiedliwości UE. Są one tożsame z pytaniami przedstawionymi przez skład siedmiu sędziów SN postanowieniem z dnia 2 sierpnia 2018 r. Sąd chce, by pytania były rozpatrywane w trybie przyspieszonym i połączone ze sprawą C-522/18, czyli pięciu pytań prejudycjalnych przedstawionych przed sędziów SN 2 sierpnia – *vide*: Biuletyn nr 8 (55) 2018. Pytania odnoszą się do wątpliwości w zakresie wykładni przepisów prawa unijnego w związku z rozpoznawaniem skargi kasacyjnej dotyczącej prawidłowości zastosowania krajowego prawa procesowego wynikających z unijnej dyrektywy z dnia 16 grudnia 1996 r. nr 96/71/WE. Dotyczą „zasady nieusuwalności sędziów, niezawisłości i niezależności sądów jako zasad prawa unijnego oraz unijnego zakazu dyskryminacji ze względu na wiek".

- 4 października 2018 r. holenderski sąd karny skierował do sądów w Poznaniu, Warszawie i Gliwicach, które wystąpiły z wnioskami o ekstradycję, pytania

dotyczące praworządności w Polsce. swojej decyzji powołuje się na orzeczenie TSUE z 25 lipca b.r., będące odpowiedzią na pytanie sądu z Irlandii (chodziło o ekstradycję obywatela Polski). Sąd w Amsterdamie jest trzecim, po irlandzkim i hiszpańskim, który wstrzymał ekstradycję do Polski (tym razem trzech Polaków oskarżonych o handel narkotykami) ze względu na praworządność. Sprawa osłabia system unijnych ekstradycji.

- 4 października 2018 r. Europejski Trybunał Obrachunkowy (ETO) po raz jedenasty pozytywnie zaopiniował roczne sprawozdanie finansowe UE i uznał, że przedstawia ono prawdziwy i rzetelny obraz sytuacji. Państwa członkowskie zarządzają środkami, które stanowią około 75 proc. wydatków UE. Projekt każdego budżetu przedstawia Komisja Europejska, następnie państwa członkowskie reprezentowane w ramach Rady oraz posłowie do Parlamentu Europejskiego zatwierdzają propozycję. Jest to budżet na kolejny rok. Komisja informuje PE i Radę o tym, w jaki sposób środki zostały wydane. Wydatki podlegają także kontroli ETO. Jeśli pieniądze zostały wydane zgodnie z zasadami, PE zatwierdza wykonanie budżetu.

- 4 października 2018 r. Minister Sprawiedliwości i Prokurator Generalny skierował do Trybunału Konstytucyjnego pytanie o zgodność z polską Konstytucją art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, czyli artykułu, który pozwala sądom krajowym zadawać pytania prejudycjalne do unijnego Trybunału.

- 8 października 2018 r. odbyło się uroczyste posiedzenie TSUE, na którym dokonano częściowego odnowienia składu i objęcie stanowiska przez sześciu nowych członków Trybunału.

- 9 października 2018 r. W następstwie częściowego odnowienia składu TSUE Koen Lenaerts został ponownie wybrany przez sędziów Trybunału na stanowisko prezesa, na kadencję trwającą od 9 października 2018 r. do 6 października 2021 r.

- Rzecznikiem generalnym na drugą kadencję wybrany został dr hab. Maciej Szpunar, prof. UŚ.

- 9 października 2018 r. opublikowano po raz trzeci wyniki międzynarodowego badania na temat jakości rządów Fundacji Bertelsmanna. Wcześniej jego wyniki publikowano w latach 2011 i 2014. W tegorocznym badaniu dotyczącym praworządności i jakości rządów Polska w grupie 41 państw OECD i UE spadła aż

o 29 miejsc i zajmuje teraz 37 pozycję (czyli 4 od końca).

▪ 11 października 2018 r. polski rząd zawetował Konkluzje Rady Unii Europejskiej w sprawie stosowania Karty Praw Podstawowych UE w 2017 r. Oznacza to, że Konkluzje (czyli raport z realizacji KPP) nie zostaną przyjęte. Polska jako jedyne państwo członkowskie głosowała przeciw ich przyjęciu. Przyczyną stał się zapis dotyczący dyskryminacji mniejszości seksualnych. Polski rząd żądał usunięcia fragmentu o dyskryminacji osób LGBT i dodania fragmentu o prześladowaniach chrześcijan i żydów.

▪ 11 października 2018 r. Europejski Fundusz Inwestycyjny (EFI) i PKO Leasing S.A. zawarły umowę w ramach unijnego programu na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw i małych i średnich przedsiębiorstw (COSME – *vide:* http://ec.europa.eu/growth/smes/cosme_en) oraz planu inwestycyjnego dla Europy. Jej celem jest wygenerowanie 1,5 mld zł (348 mln euro) w postaci nowego finansowania dla 10 tys. polskich MŚP. Jest to największa w historii EFI transakcja gwarancji bezpośrednich w Polsce w ramach instrumentów finansowych UE. Umowa pozwoli PKO Leasing S.A. na udostępnianie MŚP nowego finansowania w formie leasingu i kredytów na korzystnych warunkach przez okres dwóch lat, czyli do 2020 r. Oczekuje się, że z lepszych warunków finansowania skorzysta około 10 tys. polskich przedsiębiorców, w tym przedsiębiorstw typu *start-up*.

▪ 16 października 2018 r. w Luksemburgu odbyło się spotkanie unijnych ministrów do spraw europejskich min. in. dotyczące rozmów Polski z Komisją Europejską w ramach procedury art. 7 TUE. Państwa członkowskie nie zdecydowały się na zorganizowanie trzeciego, oficjalnego wysłuchania Polski. Niemniej jednak procedura z art. 7 TUE została spowolniona

▪ 19 października 2018 r. TSUE na wniosek Komisji Europejskiej zawiesił wiele przepisów ustawy o Sądzie Najwyższym w ramach środka tymczasowego. Usunięci przez prezydenta sędziowie muszą zostać przywróceni. „Rzeczpospolita Polska ma niezwłocznie podjąć wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia, że sędziowie SN, których dotyczą te przepisy, będą mogli pełnić swoje funkcje na tym samym stanowisku, mając taki sam status oraz takie same prawa i warunki zatrudnienia, jakie przysługiwały im do dnia 3 kwietnia 2018 r., czyli do dnia wejścia w życie ustawy

o Sądzie Najwyższym". Komisja uważa, że polska ustawa o SN nie jest zgodna z prawem UE, ponieważ narusza zasadę niezależności sądownictwa, w tym zasadę nieusuwalności sędziów.

- W październiku 2018 r. odbyła się seria uroczystych spotkań związanych z 25 rocznicą przystąpienia przez Polskę do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Obchody zainaugurowano w Strasburgu i kontynuowano w wielu polskich i europejskich miastach (m. in. w Atenach, Rzymie, Odessie). Więcej informacji w serwisie MSZ (https://www.msz.gov.pl/pl/polityka_zagraniczna/europejski_trybunal_praw_czlowieka/aktualnosci/).

- W październiku 2018 r. do ETPC wpłynął pierwszy wniosek sądu krajowego (Cour de Cassationwe Francji) o wydanie przez ETPC opinii doradczej na podstawie Protokołu 16 do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, który wszedł w życie 1 sierpnia 2018 r. Polska nie podpisała tego Protokołu. Sam wniosek dotyczy art. 8 EKPC i zawiera dwa pytania o konsekwencje prawne zróżnicowanego traktowania kobiet i mężczyzn w przypadku rodzicielstwa zastępczego w sytuacji, gdy dziecko urodzone jest przez matkę zastępczą za granicą (chodzi o możliwość transkrypcji aktu urodzenia dziecka, do którego wpisano matkę tzw. intencyjną, niemającą żadnego biologicznego związku z dzieckiem).

## Nowe akty prawne UE

*[*)Podane informacje stanowią wybór nowych aktów prawnych UE we wskazanym miesiącu]*

- Rozporządzenie Rady (UE) 2018/1541 z dnia 2 października 2018 r. zmieniające rozporządzenia (UE) nr 904/2010 i (UE) 2017/2454 w odniesieniu do środków wzmacniania współpracy administracyjnej w dziedzinie podatku od wartości dodanej (Dz. Urz. z 2018 r., L nr 259, s. 1–11)

- Rozporządzenie Rady (UE) 2018/1542 z dnia 15 października 2018 r. w sprawie środków ograniczających proliferację i stosowanie broni chemicznej (Dz. Urz. z 2018 r., L nr 259, s. 12–21)

- Decyzja Rady (WPZiB) 2018/1544 z dnia 15 października 2018 r. w sprawie środków ograniczających rozprzestrzenianie i stosowanie broni chemicznej (Dz. Urz. z 2018 r., L nr 259, s. 25–30)

# Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej*

*[*)W przypadku wyroków TSUE publikowane fragmenty stanowią wybrane cytaty lub tezy]*

## Cudzoziemcy

**Wyrok Trybunału (izba) z dnia 4 października 2018 r. w sprawie C-56/17, Bahtiyar Fathi przeciwko Predsedatel na Darzhavna agentsia za bezhantsite**

**Odesłanie prejudycjalne – Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości – Granice, azyl i imigracja – Rozporządzenie (UE) nr 604/2013 – Artykuł 3 – Ustalanie państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrywanie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego – Rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, bez wydania wyraźnej decyzji dotyczącej ustalenia państwa członkowskiego odpowiedzialnego za to rozpatrzenie – Dyrektywa 2011/95/UE – Artykuły 9 i 10 – Powody prześladowania oparte na religii – Dowód – Ustawodawstwo irańskie dotyczące apostazji – Dyrektywa 2013/32/UE – Artykuł 46 ust. 3 – Skuteczny środek zaskarżenia**

*) Artykuł 3 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 604/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca, w sytuacji takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym, należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwia się on temu, aby organy państwa członkowskiego rozpatrzyły co do istoty wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej w rozumieniu art. 2 lit. d) tego rozporządzenia, nawet jeśli nie wydały na podstawie kryteriów określonych we wspomnianym rozporządzeniu wyraźnej decyzji, że odpowiedzialność za takie rozpatrzenie spoczywa na tym państwie członkowskim.

*) Artykuł 46 ust. 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony

międzynarodowej należy, w sytuacji takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym, interpretować w ten sposób, że w ramach skargi wniesionej przez osobę ubiegającą się o ochronę międzynarodową na decyzję o uznaniu za bezzasadny złożonego przez nią wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, właściwy sąd państwa członkowskiego nie jest zobowiązany do zbadania z urzędu, czy określone w rozporządzeniu nr 604/2013 kryteria i mechanizmy ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wspomnianego wniosku zostały prawidłowo zastosowane.

*) Artykuł 10 ust. 1 lit. b) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony należy interpretować w ten sposób, że osoba ubiegająca się o udzielenie ochrony międzynarodowej, która powołuje się na poparcie swojego wniosku na ryzyko prześladowania ze względów opartych na religii, nie musi – w celu uzasadnienia swoich twierdzeń dotyczących przekonań religijnych – przedstawić oświadczeń lub dokumentów w odniesieniu do wszystkich elementów objętych pojęciem „religii", o którym mowa w tym przepisie. To jednak na wnioskodawcy spoczywa obowiązek wsparcia wspomnianych twierdzeń w sposób wiarygodny, poprzez przedstawienie okoliczności, które umożliwiają właściwemu organowi sprawdzenie prawdziwości tych informacji.

*) Artykuł 9 pkt 1 i 2 dyrektywy 2011/95 należy interpretować w ten sposób, że zakaz, pod rygorem kary śmierci lub kary pozbawienia wolności, podejmowania działań sprzecznych z religią państwową państwa pochodzenia osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową może stanowić „akt prześladowania" w rozumieniu tego artykułu, pod warunkiem, że taki zakaz prowadzi w praktyce do orzekania przez organy tego państwa takich kar, czego ustalenie należy do sądu odsyłającego.

**Wyrok Trybunału (izba) z dnia 4 października 2018 r. w sprawie C-652/16, Nigyar Rauf Kaza Ahmedbekova, Rauf Emin Ogla Ahmedbekov przeciwko Zamestnik-**

**predsedateł na Darzhavna agentsia za bezhantsite**

**Odesłanie prejudycjalne – Wspólna polityka w sprawach azylu i ochrony uzupełniającej – Normy dotyczące kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej – Dyrektywa 2011/95/UE – Artykuły 3, 4, 10 i 23 – Wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej złożone odrębnie przez członków jednej rodziny – Indywidualna ocena – Uwzględnienie zagrożeń ciążących na członku rodziny w ramach indywidualnej oceny wniosku złożonego przez innego członka rodziny – Korzystniejsze normy, jakie mogą zostać utrzymane lub wprowadzone przez państwa członkowskie w celu rozszerzenia ochrony przysługującej na podstawie azylu lub ochrony uzupełniającej – Ocena powodów prześladowania – Wniesienie przez obywatela Azerbejdżanu skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka przeciwko państwu, którego jest obywatelem – Wspólne normy proceduralne – Dyrektywa 2013/32/UE – Artykuł 46 – Prawo do skutecznego środka zaskarżenia – Pełne rozpatrzenie ex nunc – Powody prześladowania lub okoliczności faktyczne, które nie zostały przedstawione organowi rozstrzygającemu, lecz zostały podniesione w ramach odwołania od decyzji wydanej przez ten organ**

*) Wykładni art. 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony należy dokonywać w ten sposób, że w ramach indywidualnej oceny wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej należy uwzględnić zagrożenie prześladowaniem i poważną krzywdą członka rodziny wnioskodawcy w celu ustalenia, czy ze względu na więź rodzinną łączącą go z tą osobą wnioskodawca sam jest narażony na prześladowanie lub poważną krzywdę.

*) Dyrektywę 2011/95 oraz dyrektywę 2013/32 Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie temu, aby wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej złożone odrębnie przez członków jednej

rodziny były objęte środkami mającymi na celu sprostanie kwestiom wszelkich ewentualnych powiązań, ale stoją na przeszkodzie temu, by wnioski te były przedmiotem wspólnej oceny. Rzeczone dyrektywy stoją również na przeszkodzie temu, aby ocena jednego ze wspomnianych wniosków była zawieszona do czasu zakończenia procedury rozpatrywania innego spośród tych wniosków.

*) Wykładni art. 3 dyrektywy 2011/95 należy dokonywać w ten sposób, że państwo członkowskie może postanowić – w przypadku udzielenia ochrony międzynarodowej członkowi danej rodziny zgodnie z systemem ustanowionym przez tę dyrektywę – o rozszerzeniu tej ochrony na innych członków tej rodziny, pod warunkiem że nie zachodzi w ich przypadku którakolwiek z podstaw wyłączenia określonych w art. 12 tej dyrektywy oraz że ich obecna sytuacja, zważywszy na potrzebę utrzymania jedności rodziny, wpisuje się w logikę ochrony międzynarodowej.

*) Podstawa niedopuszczalności określona w art. 33 ust. 2 lit. e) dyrektywy 2013/32 nie dotyczy sytuacji takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym, w której osoba dorosła złożyła wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej w imieniu własnym oraz w imieniu swojego małoletniego dziecka, opierając się w szczególności na istnieniu więzi rodzinnej z inną osobą, która złożyła odrębny wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej.

*) Wniesienia przez osobę ubiegającą się o ochronę międzynarodową skargi przeciwko swojemu państwu pochodzenia do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka należy co do zasady traktować – w ramach oceny powodów prześladowania, o których mowa w art. 10 dyrektywy 2011/95 – nie jako dowód przynależności tej osoby do „szczególnej grupy społecznej” w rozumieniu ust. 1 lit. d) tego artykułu, lecz jako powód prześladowania z powodu „opinii politycznych” w rozumieniu ust. 1 lit. e) tego artykułu, pod warunkiem że istnieją uzasadnione powody do obaw, że owe wniesienie skargi jest postrzegane przez władze tego państwa jako akt stanowiący działalność opozycyjną, wobec którego mogłyby one rozważyć zastosowanie represji.

*) Artykuł 46 ust. 3 dyrektywy 2013/32 w związku z odesłaniem do procedury odwoławczej z art. 40 ust. 1 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że sąd pierwszej instancji rozpatrujący skargę na decyzję odmawiającą udzielenia ochrony międzynarodowej jest co do zasady

zobowiązany dokonać oceny – po uprzednim zwróceniu się o to do organu rozstrzygającego – czy podstawy uzasadniające udzielenie takiej ochrony lub okoliczności faktyczne, które zostały powołane po raz pierwszy w toku postępowania odwoławczego, mimo że dotyczą zdarzeń lub obaw przed prześladowaniem, które miały zaistnieć przed wydaniem wspomnianej decyzji, a nawet przed złożeniem wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, stanowią „nowe informacje". Sąd ten nie jest natomiast zobowiązany do dokonania tej oceny, jeżeli uzna, że rzeczone podstawy i okoliczności faktyczne zostały podniesione w sposób spóźniony na etapie postępowania odwoławczego lub że nie zostały one przedstawione dostatecznie konkretnie, aby mogły zostać należycie zbadane, czy też jeszcze – jeśli chodzi o okoliczności faktyczne – jeżeli uzna, że nie są one istotne lub nie są dostatecznie odrębne od okoliczności, które organ rozstrzygający miał już możliwość uwzględnić.

**Wyrok Trybunału (izba) z dnia 18 października 2018 r. w sprawie C-662/17, E.G. przeciwko Republika Slovenija**

**Odesłanie prejudycjalne – Wspólny europejski system azylowy – Dyrektywa 2013/32/UE – Artykuł 46 ust. 2 – Środek zaskarżenia od decyzji odmawiającej przyznania statusu uchodźcy, lecz przyznającej status ochrony uzupełniającej – Dopuszczalność – Brak wystarczającego interesu, w sytuacji gdy status ochrony uzupełniającej przyznany przez państwo członkowskie daje takie same prawa i korzyści jak wynikające ze statusu uchodźcy na podstawie prawa Unii i prawa krajowego – Znaczenie indywidualnej sytuacji wnioskodawcy do celów badania tożsamości rzeczonych praw i korzyści**

*) Artykuł 46 ust. 2 akapit drugi dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej należy interpretować w ten sposób, że status ochrony uzupełniającej, przyznany przez ustawodawstwo państwa członkowskiego takie jak w sprawie w postępowaniu głównym, nie oferuje „t[ych] sam[ych] praw[…] i korzyści co prawa i korzyści zapewniane przez status uchodźcy na mocy prawa unijnego i prawa krajowego" w rozumieniu tego przepisu, w związku

z czym sąd tego państwa członkowskiego nie może odrzucić środka zaskarżenia wniesionego przeciwko decyzji uznającej wniosek za bezzasadny w odniesieniu do nadania statusu uchodźcy, lecz przyznającej status ochrony uzupełniającej jako niedopuszczalnego z powodu braku wystarczającego interesu wnioskodawcy w kontynuacji postępowania, jeżeli zostanie ustalone, że zgodnie z właściwym ustawodawstwem krajowym prawa i korzyści wynikające z obu tych statusów ochrony międzynarodowej nie są rzeczywiście tożsame.

Taki środek zaskarżenia nie może zostać odrzucony jako niedopuszczalny nawet w razie stwierdzenia, w świetle konkretnej sytuacji wnioskodawcy, że nadanie statusu uchodźcy nie przyniosłoby mu więcej praw i korzyści niż udzielenie statusu ochrony uzupełniającej, jeżeli wnioskodawca nie powołuje się lub jeszcze się nie powołuje na prawa, które są przyznawane na mocy statusu uchodźcy, lecz nie są przyznawane lub przyznawane są jedynie w mniejszym zakresie na mocy statusu ochrony uzupełniającej.

## Ochrona danych osobowych

**Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 2 października 2018 r. w sprawie C-207/16, Ministerio Fiscal**

**Odesłanie prejudycjalne – Łączność elektroniczna – Przetwarzanie danych osobowych – Dyrektywa 2002/58/WE – Artykuły 1 i 3 – Zakres stosowania – Poufność łączności elektronicznej – Ochrona – Artykuł 5 i art. 15 ust. 1 – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Artykuły 7 i 8 – Dane przetwarzane w związku ze świadczeniem usług łączności elektronicznej – Dostęp organów krajowych do danych do celów dochodzenia – Próg wagi naruszenia mogący uzasadniać dostęp do danych**

*) Artykuł 15 ust. 1 dyrektywy 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotyczącej przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywy o prywatności i łączności elektronicznej), zmienionej dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/136/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w związku z art. 7, 8 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że dostęp organów publicznych do

danych w celu identyfikacji posiadaczy kart SIM działających w skradzionym telefonie komórkowym, takich jak nazwisko, imię oraz, w stosownych przypadkach, adres tych posiadaczy, powoduje ingerencję w prawa podstawowe tych posiadaczy, ustanowione w owych artykułach karty, która nie jest na tyle poważna, aby dostęp ten należało ograniczyć – w zakresie zapobiegania, dochodzenia, wykrywania i ścigania przestępstw kryminalnych – do walki z poważną przestępczością.

## Ochrona środowiska

**Wyrok Trybunału (izba) z dnia 4 października 2018 r. w sprawie C-242/17, Legatoria Editoriale Giovanni Olivotto (L.E.G.O.) SpA przeciwko Gestore dei servizi energetici (GSE) SpA, Ministero dell'Ambiente e della Tutela del Territorio e del Mare, Ministero dello Sviluppo Economico, Ministero delle Politiche Agricole e Forestali**

**Odesłanie prejudycjalne – Środowisko naturalne – Promowanie stosowania energii ze źródeł odnawialnych – Biopłyny wykorzystywane w instalacji termoelektrycznej – Artykuł 17 dyrektywy 2009/28/WE – Kryteria zrównoważonego rozwoju dla biopaliw – Artykuł 18 – Krajowe systemy certyfikacji zrównoważonego rozwoju – Decyzja wykonawcza 2011/438/UE – Dobrowolne systemy certyfikacji zrównoważonego rozwoju biopaliw i biopłynów zatwierdzone przez Komisję Europejską – Uregulowanie krajowe zobowiązujące pośredników do przedstawienia certyfikatów zrównoważonego rozwoju – Artykuł 34 TFUE – Swobodny przepływ towarów**

*) Artykuł 18 ust. 7 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych, zmieniającej i w następstwie uchylającej dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE, w związku z decyzją wykonawczą Komisji 2011/438/UE z dnia 19 lipca 2011 r. w sprawie zatwierdzenia programu „InternationalSustainability and Carbon Certyfikation" w odniesieniu do wykazania spełnienia kryteriów zrównoważonego rozwoju zgodnie z dyrektywami Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE oraz 2009/30/WE, należy

interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwia się on uregulowaniu krajowemu, takiemu jak będące przedmiotem postępowania głównego, nakładającemu na podmioty gospodarcze szczególne warunki w odniesieniu do certyfikacji spełniania kryteriów zrównoważonego rozwoju przez biopłyny, inne i o szerszym zakresie niż warunki przewidziane w dobrowolnym systemie certyfikacji zrównoważonego rozwoju, takim jak system „ISCC", zatwierdzony decyzją wykonawczą Komisji nr 2011/483, przyjętą zgodnie z art. 18 ust. 4 tej dyrektywy, gdyż system ten został zatwierdzony tylko dla biopaliw, a warunki te odnoszą się jedynie do biopłynów.

*) Prawo Unii, a w szczególności art. 34 TFUE i art. 18 ust. 1 i 3 dyrektywy 2009/28, należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwia się temu, by uregulowanie krajowe, takie jak będące przedmiotem postępowania głównego, wprowadzało krajowy system kontroli spełniania kryteriów zrównoważonego rozwoju przez biopłyny, który przewiduje, że wszystkie podmioty gospodarcze biorące udział w łańcuchu dostaw rozpatrywanego produktu, nawet jeżeli chodzi o pośredników, którzy nie wchodzą w fizyczne posiadanie danych partii biopłynów, podlegają obowiązkom certyfikacji, powiadamiania i informowania wynikającym z tego systemu.

**Wyrok Trybunału (izba) z dnia 17 października 2018 r. w sprawie C-167/17, Volkmar Klohn przeciwko An Bord Pleanála**

**Odesłanie prejudycjalne – Środowisko naturalne – Ocena skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia na środowisko naturalne – Prawo do wniesienia skargi na decyzję o wydaniu zezwolenia – Wymóg postępowania niedyskryminacyjnego ze względu na koszty – Pojęcie – Stosowanie w czasie – Bezpośrednia skuteczność – Wpływ na krajowe orzeczenie ustalające koszty, które się uprawomocniło**

*) Artykuł 10a akapit piąty dyrektywy Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne, zmienionej dyrektywą 2003/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r., należy interpretować w ten sposób, że przewidziany w nim wymóg, zgodnie z którym pewne

postępowania sądowe w sprawach dotyczących środowiska nie powinny być zbyt drogie, nie ma skutku bezpośredniego. W przypadku niedokonania transpozycji tego artykułu przez państwo członkowskie sądy krajowe tego państwa są jednak zobowiązane, z chwilą upływu terminu przewidzianego na transpozycję rzeczonego artykułu, do dokonywania wykładni prawa krajowego – tak dalece jak jest to możliwe – w taki sposób, aby jednostki nie zostały pozbawione możliwości wszczynania lub kontynuowania postępowań ze skargi do sądu objętej zakresem stosowania tego przepisu ze względu na mogące wynikać z tego faktu obciążenie finansowe.

*) Artykuł 10a akapit piąty dyrektywy 85/337, zmienionej dyrektywą 2003/35, należy interpretować w ten sposób, że na sądach państwa członkowskiego spoczywa obowiązek dokonania wykładni zgodnej z prawem Unii, gdy rozstrzygają one o podziale kosztów w postępowaniach sądowych, które toczyły się w chwili upływu terminu transpozycji przewidzianego w rzeczonym art. 10a akapit piąty wymogu, zgodnie z którym pewne postępowania sądowe w sprawach dotyczących środowiska nie powinny być zbyt drogie, bez względu na moment, w którym owe koszty zostały poniesione w toku odnośnego postępowania.

*) Artykuł 10a akapit piąty dyrektywy 85/337, zmienionej dyrektywą 2003/35, należy interpretować w ten sposób, że w sporze takim jak spór w postępowaniu głównym na sądzie krajowym orzekającym w przedmiocie kwoty kosztów postępowania spoczywa obowiązek dokonania wykładni zgodnej z prawem Unii w zakresie, w jakim powaga rzeczy osądzonej orzeczenia w sprawie podziału kosztów, które uprawomocniło się, nie stoi temu na przeszkodzie, co powinien sprawdzić sąd odsyłający.

## Podatki

**Wyrok Trybunału (izba) z dnia 4 października 2018 r. w sprawie C-416/17, Komisja Europejska przeciwko Republice Francuskiej**

**Uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego – Artykuły 49 i 63 oraz art. 267 akapit trzeci TFUE – Opodatkowanie kaskadowe – Odmienne traktowanie w zależności od państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma**

**spółka zależna – Zwrot nienależnie pobranej zaliczki na poczet podatku od dochodów kapitałowych – Wymogi dotyczące dowodów uzasadniających taki zwrot – Ograniczenie uprawnienia do zwrotu – Dyskryminacja – Sąd krajowy orzekający w ostatniej instancji – Obowiązek przedstawienia pytań prejudycjalnych**

*) Odmawiając uwzględnienia, przy obliczaniu zwrotu zaliczki na poczet podatku od dochodów kapitałowych zapłaconego przez spółkę będącą rezydentem z tytułu dywidend wypłaconych przez spółkę niebędącą rezydentem za pośrednictwem spółki zależnej niebędącej rezydentem, podatku poniesionego przez tę drugą spółkę od zysków leżących u podstaw tych dywidend, mimo że krajowy mechanizm zapobiegania podwójnemu opodatkowaniu w wymiarze ekonomicznym pozwala, w przypadku całkowicie wewnętrznego łańcucha udziałów, na neutralizowanie opodatkowania dywidend wypłacanych przez spółkę na każdym szczeblu tego łańcucha uczestnictwa, Republika Francuska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążą na mocy art. 49 i 63 TFUE.

*) Poprzez zaniechanie wystąpienia przez Conseil d'État (radę stanu, Francja) do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w ramach procedury przewidzianej w art. 267 akapit trzeci TFUE w celu określenia, czy należało odmówić uwzględnienia, przy obliczaniu zwrotu zaliczki na poczet podatku od dochodów kapitałowych zapłaconego przez spółkę będącą rezydentem z tytułu dywidend wypłaconych przez spółkę niebędącą rezydentem za pośrednictwem spółki zależnej niebędącej rezydentem, opodatkowania poniesionego przez tę drugą spółkę od zysków leżących u podstaw tych dywidend, chociaż wykładnia przepisów prawa Unii, jaką Conseil d'État (Rada Stanu) przyjęła w wyrokach z dnia 10 grudnia 2012 r., Rhodia(FR:CESSR:2012:317074.20121210), i z dnia 10 grudnia 2012 r., Accor (FR:CESSR:2012:317075.20121210), nie jest tak oczywista, że nie pozostawia miejsca na jakiekolwiek racjonalne wątpliwości, Republika Francuska uchybiła zobowiązaniom, jakie ciążą na niej na mocy art. 267 akapit trzeci TFUE.

**Wyrok Trybunału (izba) z dnia 17 października 2018 r. w sprawie C-249/17, Ryanair Ltd przeciwko The Revenue Commissioners**

**Odesłanie prejudycjalne – Wspólny system podatku od wartości dodanej (VAT) – Pojęcie „podatnika” – Spółka holdingowa – Odliczenie podatku naliczonego – Wydatki związane ze świadczeniem usług doradczych, poniesione w związku z nabyciem akcji innej spółki – Zamiar świadczenia usług w zakresie zarządzania przez spółkę będącą nabywcą na rzecz przejmowanej spółki – Brak świadczenia takich usług – Prawo do odliczenia VAT obciążającego poniesione świadczenia**

*) Artykuły 4 i 17 szóstej dyrektywy Rady 77/388/EWG z dnia 17 maja 1977 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych – wspólny system podatku od wartości dodanej: ujednolicona podstawa wymiaru podatku należy interpretować w ten sposób, że przyznają one spółce, takiej jak spółka w postępowaniu głównym, która ma zamiar nabyć wszystkie akcje innej spółki w celu prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na świadczeniu na rzecz tej innej spółki usług w zakresie zarządzania opodatkowanych podatkiem od wartości dodanej (VAT), prawo do pełnego odliczenia VAT naliczonego w związku z wydatkami dotyczącymi usług doradczych, poniesionymi w ramach formalnej oferty nabycia, mimo iż okazało się, że ta działalność gospodarcza nie została zrealizowana, pod warunkiem że wydatki te mają wyłączną przyczynę w planowanej działalności gospodarczej.

**Wyrok Trybunału (izba) z dnia 18 października 2018 r. w sprawie C-153/17, Commissioners for Her Majesty’s Revenue and Customs przeciwko Volkswagen Financial Services (UK) Ltd**

**Odesłanie prejudycjalne – Wspólny system podatku od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuły 168 i 173 – Odliczenie podatku naliczonego – Transakcje leasingu pojazdów – Towary i usługi wykorzystane równocześnie w ramach transakcji podlegających opodatkowaniu i transakcji zwolnionych z podatku – Powstanie i zakres prawa do**

**odliczenia podatku – Proporcja podlegająca odliczeniu**

*) Artykuł 168 i art. 173 ust. 2 lit. c) dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, że po pierwsze, nawet jeżeli koszty ogólne związane z transakcjami leasingu majątku ruchomego, takie jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym, są odzwierciedlone nie w kwocie należnej od klienta z tytułu udostępnienia danego towaru, tj. w części transakcji podlegającej opodatkowaniu, lecz w kwocie z tytułu odsetek należnych w ramach części „finansowanie" transakcji, tj. w części zwolnionej z podatku, to rzeczone koszty ogólne powinny być jednak uważane dla celów VAT za element składowy ceny udostępnienia towaru, a po drugie, państwa członkowskie nie mogą stosować metody przydziału, która nie uwzględnia wartości początkowej danego towaru w chwili jego dostawy, w sytuacji gdy nie może ona zapewnić podziału dokładniejszego niż wynikający z zastosowania kryterium podziału według wielkości obrotów.

## Prawa podstawowe

**Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 24 października 2018 r. w sprawie C-234/17, XC, YB, ZA**

**Odesłanie prejudycjalne – Zasady prawa Unii – Lojalna współpraca – Autonomia proceduralna – Zasady równoważności i skuteczności – Ustawodawstwo przewidujące środek zaskarżenia umożliwiający wznowienie postępowania karnego w przypadku naruszenia europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności – Obowiązek rozszerzenia tego postępowania na przypadki domniemanego naruszenia praw podstawowych ustanowionych w prawie Unii – Brak**

*) Prawo Unii, a w szczególności zasady równoważności i skuteczności, należy interpretować w ten sposób, że nie zobowiązują one sądu krajowego do rozszerzenia środka zaskarżenia przewidzianego w prawie krajowym – umożliwiającego wznowienie zakończonego prawomocnym orzeczeniem krajowym postępowania karnego wyłącznie w przypadku naruszenia europejskiej Konwencji o ochronie praw

człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. lub jednego z jej protokołów – na naruszenia prawa Unii, w szczególności na naruszenia prawa podstawowego zagwarantowanego w art. 50 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej i w art. 54 Konwencji wykonawczej do Układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. między rządami państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach, podpisanej w Schengen (Luksemburg) w dniu 19 czerwca 1990 r., która weszła w życie dnia 26 marca 1995 r.

## Swoboda przedsiębiorczości

**Wyrok Trybunału (izba) z dnia 4 października 2018 r. w sprawie C-571/16, Nikolay Kantarev przeciwko Balgarska Narodna Banka**

**Odesłanie prejudycjalne – Systemy gwarancji depozytów – Dyrektywa 94/19/WE – Artykuł 1 pkt 3 ppkt (i) – Artykuł 10 ust. 1 – Pojęcie „depozytu niedostępnego” – Odpowiedzialność państwa członkowskiego za szkody wyrządzone jednostkom w wyniku naruszenia prawa Unii – Wystarczająco istotne naruszenie prawa Unii – Autonomia proceduralna państw członkowskich – Zasada lojalnej współpracy – Artykuł 4 ust. 3 TUE – Zasady równoważności i skuteczności**

*) Artykuł 1 pkt 3 i art. 10 ust. 1 dyrektywy 94/19/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 1994 r. w sprawie systemów gwarancji depozytów, zmienionej dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/14/WE z dnia 11 marca 2009 r., należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie, po pierwsze, obowiązywaniu ustawodawstwa krajowego, zgodnie z którym stwierdzenie niedostępności depozytów zależy od niewypłacalności instytucji kredytowej i cofnięcia tej instytucji licencji bankowej, a po drugie, wprowadzaniu odstępstw od określonych w tych przepisach terminów do stwierdzenia niedostępności depozytów i wypłaty tych depozytów ze względu na podnoszoną konieczność objęcia instytucji kredytowej szczególnym nadzorem.

*) Artykuł 1 pkt 3 ppkt (i) dyrektywy 94/19 należy interpretować w ten sposób,

że niedostępność depozytów w rozumieniu tego przepisu powinna zostać stwierdzona w drodze wyraźnej czynności właściwego organu krajowego i nie można jej wywodzić z innych czynności organów krajowych, takich jak decyzja NBB o objęciu banku KTB specjalnym nadzorem, ani domniemywać z okoliczności takich jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym.

*) Artykuł 1 pkt 3 ppkt (i) dyrektywy 94/19 należy interpretować w ten sposób, że stwierdzenie niedostępności depozytów bankowych w rozumieniu tego przepisu nie może być uzależnione od warunku, aby posiadacz tego depozytu wystąpił uprzednio – bezskutecznie – do danej instytucji kredytowej w sprawie wycofania środków.

*) Artykuł 1 pkt 3 ppkt (i) dyrektywy 94/19 jest bezpośrednio skuteczny i stanowi normę prawną mającą na celu przyznanie uprawnień jednostkom, umożliwiającą deponentom wniesienie skargi o naprawienie szkody spowodowanej zwłoką w zwrocie depozytów. Do sądu odsyłającego należy sprawdzenie, po pierwsze, czy brak stwierdzenia niedostępności depozytów w terminie pięciu dni określonym w tym przepisie, mimo że warunki wyraźnie określone w tym przepisie zostały spełnione, stanowi w okolicznościach sprawy w postępowaniu głównym wystarczająco istotne naruszenie w rozumieniu prawa Unii, i po drugie, czy istnieje bezpośredni związek przyczynowy między tym naruszeniem a szkodą poniesioną przez deponenta takiego jak N. Kantarev.

*) Artykuł 4 ust. 3 TUE oraz zasady równoważności i skuteczności należy interpretować w ten sposób, że w braku w Bułgarii szczególnej procedury dotyczącej dochodzenia odpowiedzialności tego państwa członkowskiego za szkody spowodowane przez naruszenie prawa Unii przez organ krajowy przepisy te:

– nie sprzeciwiają się obowiązywaniu uregulowania krajowego, które przewiduje dwa różne środki zaskarżenia, należące do właściwości różnych sądów i podlegające różnym warunkom, pod warunkiem że sąd odsyłający ustali, czy w świetle prawa krajowego odpowiedzialności organu krajowego takiego NBB należy dochodzić na podstawie ustawy o odpowiedzialności państwa, czy ustawy o zobowiązaniach i umowach, a obydwa te środki zaskarżenia są zgodne z zasadami równoważności i skuteczności;

– stoją na przeszkodzie obowiązywaniu uregulowania krajowego, które uzależnia prawo jednostek do otrzymania odszkodowania od dodatkowej przesłanki,

dotyczącej umyślnego charakteru szkody wyrządzonej przez organ krajowy;

– nie sprzeciwiają się obowiązywaniu przepisów krajowych, które uzależniają prawo jednostek do otrzymania odszkodowania od wymogu przedstawienia przez jednostkę dowodu zawinionego działania, pod warunkiem – czego ustalenie należy do sądu odsyłającego – że pojęcie „zawinionego działania" nie wykracza poza pojęcie „wystarczająco istotnego naruszenia";

– nie sprzeciwiają się obowiązywaniu uregulowania krajowego, które przewiduje uiszczenie opłat zwykłych lub będących wartością określoną stosunkowo wobec wartości przedmiotu sporu, pod warunkiem – czego zbadanie należy do sądu odsyłającego – że uiszczenie opłaty zwykłej lub opłaty proporcjonalnej do wartości przedmiotu sporu nie jest sprzeczne z zasadą skuteczności, biorąc pod uwagę wysokość i ciężar opłaty, to, czy ewentualnie stanowi niedającą się pokonać przeszkodę w dostępie do sądu, jej obowiązkowych charakter, a także możliwości zwolnienia z niej;

– nie sprzeciwiają się obowiązywaniu przepisów krajowych, które uzależniają prawo jednostek do otrzymania odszkodowania od wcześniejszego uchylenia aktu administracyjnego leżącego u podstaw powstania szkody, pod warunkiem – czego ustalenie należy do sądu odsyłającego – że wymóg ten może być racjonalnie stawiany poszkodowanemu.

## Transport

**Wyrok Trybunału (izba) z dnia 4 października 2018 r. w sprawie C-384/17, Dooel Uvoz-Izvoz Skopje Link Logistic N&N przeciwko Budapest Rendőrfőkapitánya**

**Odesłanie prejudycjalne – Zbliżanie ustawodawstw – Transport drogowy – Postanowienia podatkowe – Dyrektywa 1999/62/WE – Pobieranie opłat za użytkowanie niektórych typów infrastruktury przez pojazdy ciężarowe – Opłata za przejazd – Obowiązek ustanowienia przez państwa członkowskie skutecznych, proporcjonalnych i odstraszających sankcji – Grzywna ryczałtowa – Zasada proporcjonalności – Bezpośrednie stosowanie dyrektywy**

*) Nie można uznać, że wymóg proporcjonalności przewidziany w art. 9a dyrektywy 1999/62/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 czerwca 1999 r. w sprawie pobierania opłat za użytkowanie niektórych typów infrastruktury przez pojazdy ciężarowe, zmienionej dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/76/UE z dnia 27 września 2011 r. ma bezpośredni skutek.

Sąd krajowy powinien, zgodnie z ciążącym na nim obowiązkiem podjęcia wszelkich właściwych środków ogólnych lub szczególnych w celu zapewnienia wykonania tego przepisu, dokonać wykładni prawa krajowego w sposób zgodny z tym przepisem lub, jeżeli taka wykładnia zgodna nie jest możliwa, odstąpić od stosowania wszelkiego przepisu krajowego, w sytuacji gdy jego zastosowanie w okolicznościach danej sprawy miałoby prowadzić do rezultatu sprzecznego z prawem Unii.

## Zamówienia publiczne

**Wyrok Trybunału (izba) z dnia 18 października 2018 r. w sprawie C-606/17, IBA Molecular Italy Srl przeciwko Azienda ULSS n° 3, Regione Veneto, Ministero della Salute, Ospedale dell'Angelo di Mestre,**

**Odesłanie prejudycjalne – Zamówienia publiczne na dostawy – Dyrektywa 2004/18/WE – Artykuł 1 ust. 2 lit. a) – Udzielenie zamówienia poza przetargiem publicznym – Pojęcie „umów o charakterze odpłatnym" – Pojęcie „podmiotu publicznego"**

*) Artykuł 1 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi należy interpretować w ten sposób, że pojęcie „umowy o charakterze odpłatnym" obejmuje decyzję, na mocy której instytucja zamawiająca przyznaje określonemu wykonawcy bezpośrednio, a zatem bez przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, finansowanie przeznaczone w całości na cel wytwarzania produktów, które mają być przez niego dostarczane bezpłatnie różnym jednostkom

administracji, zwolnionym z zapłaty temu dostawcy jakiegokolwiek świadczenia wzajemnego, z wyjątkiem płatności tytułem kosztów dostawy kwoty ryczałtowej wynoszącej 180 EUR od każdego transportu.

*) Artykuł 1 ust. 2 lit. a) i art. 2 dyrektywy 2004/18 należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie obowiązywaniu uregulowania krajowego takiego jak to rozpatrywane w postępowaniu głównym, które, zrównując szpitale prywatne „klasyfikowane" ze szpitalami publicznymi ze względu na ich włączenie do systemu planowania krajowej publicznej opieki zdrowotnej, uregulowane w umowach ad hoc, które są różne od zwykłych stosunków akredytacji, panujących w przypadku innych prywatnych podmiotów uczestniczących w systemie opieki zdrowotnej, wyłącza te szpitale spod zakresu działania krajowych i unijnych przepisów z dziedziny zamówień publicznych, w tym również w przypadkach, w których szpitalom tym zleca się wytwarzanie i dostarczanie bezpłatnie do publicznych zakładów opieki zdrowotnej specyficznych produktów niezbędnych do świadczenia usług opieki zdrowotnej w zamian za publiczne finansowanie przyznane w celu wytwarzania i dostawy tych produktów.

**Wyrok Trybunału (izba) z dnia 24 października 2018 r. w sprawie C-124/17, Vossloh Laeis GmbH przeciwko Stadtwerke München GmbH**

**Odesłanie prejudycjalne – Dyrektywa 2014/24/UE – Artykuł 57 – Dyrektywa 2014/25/UE – Artykuł 80 – Udzielanie zamówień publicznych – Postępowanie – Podstawy wykluczenia – Maksymalny okres wykluczenia – Spoczywający na wykonawcy obowiązek współpracy z instytucją zamawiającą w celu wykazania swojej rzetelności**

*) Artykuł 80 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylającej dyrektywę 2004/17/WE, w związku z art. 57 ust. 6 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającej dyrektywę 2004/18/WE, należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie obowiązywaniu przepisu prawa krajowego, który wymaga,

aby wykonawca, chcąc wykazać swą rzetelność pomimo istnienia odpowiedniej podstawy wykluczenia, w pełni wyjaśnił fakty i okoliczności związane z popełnionym przestępstwem lub wykroczeniem, aktywnie współpracując nie tylko z organem prowadzącym dochodzenie, ale również z instytucją zamawiającą, w zakresie właściwym dla jej roli, by dowieść jej przywrócenia swojej rzetelności, pod warunkiem że ta współpraca będzie ograniczona do środków ściśle niezbędnych do tej oceny.

*) Artykuł 57 ust. 7 dyrektywy 2014/24 należy interpretować w ten sposób, że gdy wykonawca dopuścił się zachowania objętego podstawą wykluczenia określoną w art. 57 ust. 4 lit. d) tej dyrektywy, za które właściwy organ nałożył sankcję, maksymalny okres wykluczenia oblicza się od daty wydania decyzji tego organu.

**Wyrok Trybunału (izba) z dnia 25 października 2018 r. w sprawie C-413/17, „Roche Lietuva” UAB**

**Odesłanie prejudycjalne – Zamówienia publiczne na dostawy materiałów i sprzętu do diagnostyki medycznej – Dyrektywa 2014/24/UE – Artykuł 42 – Udzielenie – Zakres uznania instytucji zamawiającej – Szczegółowe sformułowanie specyfikacji technicznych**

*) Artykuły 18 i 42 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającej dyrektywę 2004/18/WE, należy interpretować w ten sposób, że przepisy te nie nakładają na instytucję zamawiającą obowiązku nadania co do zasady, przy sporządzaniu specyfikacji technicznych w przetargu na zakup wyrobów medycznych, większej wagi albo poszczególnym właściwościom urządzeń medycznych, albo wynikom działania tych urządzeń, lecz wymagają, by specyfikacje techniczne jako całość były zgodne z zasadami równego traktowania i proporcjonalności. Do sądu odsyłającego należy ocena, czy w zawisłym przed nim sporze dane specyfikacje techniczne spełniają te wymogi.

**Wyrok Trybunału (izba) z dnia 25 października 2018 r. w sprawie C-260/17, Anodiki Services EPE**

**Odesłanie prejudycjalne – Zamówienia publiczne – Dyrektywa 2014/24/UE – Artykuł 10 lit. g) – Wyłączenia z zakresu**

**stosowania – Umowy o pracę – Pojęcie – Decyzje szpitali publicznych o zawarciu umów o pracę na czas określony w celu zaspokojenia potrzeb z zakresu gastronomii, dostarczania posiłków i sprzątania – Dyrektywa 89/665/EWG – Artykuł 1 – Prawo do wniesienia skargi**

*) Artykuł 10 lit. g) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającej dyrektywę 2004/18/WE, zmienionej rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2015/2170 z dnia 24 listopada 2015 r., należy interpretować w ten sposób, że pojęcie „umów o pracę", o którym mowa w tym przepisie, obejmuje umowy o pracę takie jak te będące przedmiotem postępowania głównego, a mianowicie umowy o pracę na czas określony zawierane z wybranymi kandydatami na podstawie obiektywnych kryteriów, takich jak okres pozostawania bez pracy, wcześniejsze doświadczenie oraz liczba niepełnoletnich dzieci.

*) Przepisy dyrektywy 2014/24, zmienionej rozporządzeniem delegowanym 2015/2170, art. 49 i 56 TFUE, zasady równego traktowania, przejrzystości i proporcjonalności oraz art. 16 i 52 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej nie znajdują zastosowania do decyzji organu władzy publicznej o zawarciu umów o pracę, takich jak te będące przedmiotem postępowania głównego, w celu wykonania pewnych zadań związanych ze spoczywającym na nim obowiązkiem działania w interesie publicznym.

*) Artykuł 1 ust. 1 dyrektywy Rady 89/665/EWG z dnia 21 grudnia 1989 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do stosowania procedur odwoławczych w zakresie udzielania zamówień publicznych na dostawy i roboty budowlane, zmienionej dyrektywą 2014/23/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 lutego 2014 r., należy interpretować w ten sposób, że decyzja instytucji zamawiającej o zawarciu z osobami fizycznymi umów o pracę dotyczących świadczenia pewnych usług bez konieczności stosowania procedury udzielania zamówień publicznych zgodnie z dyrektywą 2014/24, zmienioną rozporządzeniem delegowanym 2015/2170, podjęta z tego względu, że – zdaniem rzeczonej instytucji zamawiającej – umowy te nie są objęte zakresem zastosowania tej dyrektywy, może być przedmiotem skargi wniesionej na podstawie wspomnianego przepisu przez podmiot gospodarczy, który ma uzasadniony interes w tym, by

uczestniczyć w realizacji zamówienia publicznego o takim samym przedmiocie jak wspomniane umowy i według którego wchodzą one w zakres stosowania tej dyrektywy.

## Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

*[*) Podstawę opracowania not dotyczących orzeczeń ETPC stanowią noty informacyjne MSZ oraz informacje zawarte w bazie HUDOC]*

**Wyrok Izby z dnia 6 września 2018 r. w sprawie *Kontalexis przeciwko Grecji* (skarga nr 29321/13)**

**Brak naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC – prawo do rzetelnego procesu – odmowa wznowienia prawomocnie zakończonego postępowania karnego po wydaniu przez ETPC wyroku w sprawie naruszenia praw podstawowych oskarżonego**

Skarżący, obywatel Grecji, uzyskał w 2011 r. korzystny dla siebie wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, w którym stwierdzono, że krajowe postępowanie karne przeciwko niemu jako oskarżonemu – zakończone w 2008 r. wyrokiem skazującym na dwa lata więzienia – odbyło się z naruszeniem prawa do rzetelnego procesu z art. 6 ust. 1 Konwencji. Na tej podstawie skarżący zwrócił się do sądu greckiego o wznowienie postępowania sądowego w jego sprawie, lecz jego wniosek został oddalony. Sądy krajowe uznały, że stwierdzone przez Trybunał w Strasburgu naruszenie miało charakter wyłącznie formalnoprawny, a zasada powagi rzeczy osądzonej nakazywało odmowę wznowienia postępowania na tej podstawie.

W skardze do ETPC skarżący powołał się na art. 6 ust. 1 EKPC, zarzucając, że taki stan rzeczy stanowił ponowne naruszenie jego prawa do rzetelnego procesu.

Trybunał nie przychylił się do zarzutów skargi. Wskazał na argumentację krajowego sądu kasacyjnego i wykładnię krajową odnośnych przepisów kodeksu postępowania karnego, które zdecydowanie ograniczały sytuacje pozwalające na wznowienie prawomocnie zakończonego postępowania karnego oraz poddawały takie przypadki szerokiej ocenie sądów. Trybunał uznał tę wykładnię za zgodną z jego własną wykładnią art. 6

EKPC, zgodnie z którą Konwencja nie zapewnia prawa do wznowienia postępowania. Sądy krajowe wskazały, że wydany w sprawie skarżącego wyrok ETPC mógł zostać wykonany, a stwierdzone w nim naruszenie praw podstawowych zadośćuczynione, bez wznawiania prawomocnie zakończonego postępowania karnego, przy czym Trybunał nie mógł uznać takiego stanowiska za arbitralne lub rażąco nieuzasadnione. Naruszenie wcześniej stwierdzone nie zakwestionowało rzetelności postępowania jako takiego lub niezawisłości sądu krajowego, który wydał wyrok w sprawie.

Wobec marginesu uznania przysługującego władzom krajowym przy interpretacji wyroków ETPC, Trybunał stwierdził, że wystarczające jest, by sąd krajowy nie zniekształcił ani nie zafałszował treści jego wyroku. Nie ma takiej konieczności, by wyrok ETPC automatycznie prowadził do wznowienia postępowania krajowego, jeżeli stwierdzone naruszenie może zostać naprawione w inny sposób. Tym samym – zdaniem ETPC – brak wznowienia nie oznaczał nowej nierzetelności postępowania i nie skutkował ponownym naruszeniem art. 6 EKPC.

**Wyrok Izby z dnia 20 września 2018 r. w sprawie *Mushegh Saghatelyan przeciwko Armenii* (skarga nr 23086/08)**

**Naruszenie art. 3 EKPC – zakaz nieludzkiego i poniżającego traktowania – śledztwo jako forma represji – naruszenie art. 5 ust. 1 EKPC – prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego – naruszenie art. 5 ust. 3 EKPC – prawo do bycia sądzonym w rozsądnym terminie albo zwolnionym na czas postępowania – naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC – prawo do rzetelnego procesu sądowego – naruszenie art. 11 EKPC – wolność zgromadzeń i stowarzyszeń – protest przeciwko wyborom prezydenckim**

Skarżący jest aktywistą politycznym pochodzenia ormiańskiego. W 2008 r. brał udział w proteście przeciwko przeprowadzonym wyborom prezydenckim. Nad ranem 1 marca 2008 r. policja rozbiła obóz namiotowy protestujących w centrum Erewania i aresztowała jego uczestników. Tego dnia doszło do zamieszek, w wyniku których śmierć poniosło 10 osób, a wiele zostało rannych. Skarżący został zatrzymany 3 marca 2008 r. pod zarzutem planowania zamachu na władzę oraz obrazy

funkcjonariuszy państwowych. Następnego dnia po zatrzymaniu wydano postanowienie o jego aresztowaniu na dwa miesiące, a złożone zażalenie oddalono. Ostatecznie skarżący został skazany kilka miesięcy później za obrazę dwóch funkcjonariuszy policji oraz nielegalne posiadanie noża.

W skardze do ETPC skarżący powołał się na art. 3, art. 5 ust. 1 i 3, art. 6 ust. 1 oraz art. 11 EKPC, zarzucając w szczególności złe traktowanie przez policję, bezprawność zatrzymania oraz sfabrykowanie całego postępowania karnego wytoczonego przeciwko niemu, a także naruszenie jego wolności zgromadzeń.

Trybunał przychylił się do zarzutów skargi. Stwierdził jednomyślnie dwa naruszenia art. 3 EKPC. Trybunał nie był przekonany, że – jak twierdził armeński rząd – obrażenia stwierdzone na głowie i ciele skarżącego pojawiły się wskutek starć między policją a protestującymi, i stwierdził, że były wynikiem złego traktowania podczas pobytu w areszcie. Dodatkowo nigdy nie przeprowadzono oficjalnego śledztwa w zakresie zarzutów skarżącego co do spowodowania obrażeń na skutek brutalności policji. Poza tym – co stanowiło odrębne naruszenie – śledztwo prowadzone było w celu zebrania jakiegokolwiek materiału przeciwko demonstrującym, w tym osadzonemu w areszcie skarżącemu.

Trybunał stwierdził także naruszenie art. 5 ust. 1 EKPC przez zatrzymanie skarżącego, które nie było zgodne z prawem krajowym, ponieważ nie zostało formalnie stwierdzone przez pierwsze 16 godzin. Skarżącego po aresztowaniu pozostawiono w niepewności co do własnej sytuacji oraz uniemożliwiono mu kontakt z prawnikiem i rodziną. Poza tym, pozbawienie wolności trwało 12 godzin ponad czas przewidziany ustawą, bez sądowego postanowienia w tym zakresie.

Trybunał stwierdził również naruszenie art. 5 ust. 3 EKPC z uwagi na nieodpowiednie uzasadnienie aresztu skarżącego. W przypadku Armenii to tzw. *repetetive case* będąca przedmiotem wcześniejszego orzecznictwa Trybunału.

Trybunał stwierdził ponadto naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC z uwagi na to, że postępowanie karne przeciwko niemu, jako całość, nie było rzetelne. Proces był w dużej mierze poszlakowy. Sądy oparły się jedynie na dowodach w postaci zeznań policjantów, odrzucając z góry zarzuty skarżącego co do niespójności w sprawie oraz wnioski powołania świadków obrony. Takie ograniczenia zdaniem Trybunału naruszają prawo do rzetelnego procesu.

Trybunał stwierdził także naruszenie art. 11 EKPC. Uznał, że protest miał charakter pokojowy. Jego pacyfikacja oraz późniejsze otoczenie i aresztowanie aktywistów, w tym skarżącego, były nieproporcjonalne i nie były konieczne. Naruszono zatem zasadę proporcjonalności. Rząd Armenii nie udowodnił, że celem protestujących było uzbrojenie się i następnie naruszenie porządku publicznego. Podważały to również raporty różnych organizacji krajowych i z zagranicy. W rzeczywistości, wyglądało na to, że skarżący został wstępnie aresztowany i oskarżony tylko dlatego, że uczestniczył w proteście, podczas gdy jego ostateczne skazanie nastąpiło bez odpowiedniej oceny przez sądy krajowe. To nie tylko naruszyło jego prawo do wolności pokojowych zgromadzeń, ale również zniechęciło go i innych do uczestniczenia w przyszłych demonstracjach.

**Wyrok Wielkiej Izby z dnia 25 września 2018 r. w sprawie *Denisov przeciwko Ukrainie* (skarga nr 76639/11)**

**Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC – prawo do rzetelnego procesu sądowego – niedopuszczalność skargi na podstawie art. 8 EKPC – prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego**

W czerwcu 2011 r. Najwyższa Rada Sądownictwa Ukrainy (NRS – *Вища Рада Правосуддя*) zwolniła skarżącego z funkcji prezesa Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kijowie (*Київський Адміністративний Апеляційний Суд*). Mógł on jednak kontynuować pracę w Sądzie na stanowisku sędziego. Jako powód usunięcia z piastowanego przez skarżącego stanowiska podano złą organizację sądu, spowodowaną zaniedbaniem obowiązków prezesa. Ukraiński Naczelny Sąd Administracyjnego (*Вищого Адміністративного Судуа України*) odrzucił wniesioną przez skarżącego skargę. W 2013 r. parlament odwołał go ze stanowiska sędziego na jego własny wniosek.

W skardze do ETPC skarżący powołał się na art. 6 ust. 1 EKPC, zarzucając, że postępowanie nie spełniało wymogów sędziowskiej niezależności i bezstronności, a ponadto na art. 8 EKPC.

Trybunał stwierdził, że sposób, w jaki ukraińska NRS zwolniła skarżącego z uwagi na nieskuteczne zarządzanie sądem oraz sposób, w jaki ukraiński NSA

dokonał kontroli tej decyzji jest analogiczny do sprawy będącej przedmiotem orzeczenia Volkov przeciwko Ukrainie, w którym stwierdzono naruszenie Konwencji. Pierwszy organ nie był bowiem wystarczająco niezależny i bezstronny, a drugi nie był w stanie naprawić błędów pierwszego postępowania.

W składzie Rady orzekającym o decyzji wobec skarżącego sędziowie stanowili mniejszość, za to znajdowały się tam inne osoby, których praca i zarobki uzależnione były od poszczególnych organów aparatu państwowego. Naczelny Sąd Administracyjnego nie zapewnił z kolei rzetelnego procesu przez należyte zbadanie stanowisk stron. Dodatkowo Sąd ten podlega NRS, co może budzić wątpliwości w zakresie jego niezależności i bezstronności. Ty samym Trybunał jednomyślnie, w składzie 17 sędziów, stwierdził, że w sprawie doszło do naruszenia konwencyjnego prawa do rzetelnego procesu sądowego.

W odniesieniu do zarzutu naruszenia art. 8 EKPC Trybunał, opierając się na swoim wcześniejszym orzecznictwie, zauważył, że ochrona życia prywatnego może odnosić się do sporów pracowniczych, jednak nie w przypadku skarżącego. Przyczyny zwolnienia nie wiązały się bowiem z jego życiem prywatnym, ani też samo zwolnienie nie miało znaczącego wpływu na jego życie prywatnego później. W dodatku po odwołaniu z funkcji skarżący pozostał sędzią i mógł wykonywać swój zawód, a zmniejszenie wynagrodzenia nie miało znaczącego wpływu na jakość jego życia. Dlatego ETPC uznał, że art. 8 EKPC nie znalazł zastosowania w sprawie i skargę w tej części uznano za niedopuszczalną.